

Månedstal for statens finansieringsbehov i 1954—55.

14. De i det foregående anførte oplysninger har alle vedrørt de forskellige finansår som helhed. Som det fremgår af bl. a. bevægelserne i statens mellemværende med nationalbanken, salget af statsobligationer m. v. er der imidlertid indenfor de enkelte finansår ret betydelige svingninger i nettoudbetalingerne fra statskassen.

For en bedømmelse af statsfinansernes virkninger på indkomsterne og forbruget frembyder disse bevægelser fra måned til måned ingen større interesse. Niveauet for statens indtægter og udgifter er fastlagt ved finansloven og senere tillægsbevillinger, og de månedlige bevægelser i indbetalinger og udbetalinger beror navnlig på de ved lov eller kontrakt fastsatte tidspunkter, hvor staten afregner skatteindbetalinger og refusioner med kommuner og andre institutioner, terminerne for statsgælden etc. Måned- og kvartalstal giver derfor ikke noget tilfredsstillende grundlag for at bedømme udviklingen i overskudet på drifts- og anlægsbudgettet.

Ved vurderingen af statens indflydelse på pengeforholdene er månedlige oplysninger om statsfinanserne derimod af betydelig værdi. For det første er størrelsen af statens nettoudbetalinger i sig selv af væsentlig betydning for likviditetsudviklingen, og for det andet kan der, selv inden for ret korte tidsrum, ske store ændringer i den måde, statens finansieringsbehov dækkes på, hvilket ikke mindst skyldes, at statens salg af obligationer ikke på samme måde som budgettets øvrige poster kan fastlægges på forhånd, men må tilpasses efter den aktuelle pengepolitiske situation.

Man har derfor i tabel 22 givet en samlet oversigt over nettoudbetalingerne fra staten (d. v. s. finansieringsbehovet) og deres finansiering måned for måned fra april 1953 til september 1955. Opgørelsen svarer til de tal, der er anført i tabel 19 foran for finansårene som helhed¹⁾. Det skal nævnes, at man her ligesom i tabel 19 har benyttet finansministeriets opgørelse af foliokontoen i nationalbanken med det formål at sikre fuld overensstemmelse med de i de

øvrige tabeller givne tal for ind- og udbetalinger fra statskassen; tallene for foliokontoen afviger derfor som følge af forskellige tidsmæssige forskydninger fra de tilsvarende tal på nationalbankens balance; den største afvigelse udgør 34 mill. kr. i en enkelt måned, men i reglen er forskellen langt mindre.

15. Den pengepolitiske udvikling i de sidste år er allerede omtalt i pkt. 12 foran og de forskellige forskydninger, der er indtruffet i størrelsen og finansieringen af nettoudbetalingerne fra staten, skal derfor ikke drøftes yderligere. Da det er første gang en sådan samlet oversigt over de månedlige nettoudbetalinger fra staten foreligger, skal der derimod gøres nogle bemærkninger om de oplysninger, disse tal giver om bevægelserne i statens finansieringsbehov indenfor det enkelte finansår.

Til trods for, at finansieringsbehovet er nettoresultatet af bruttoindbetalinger og -udbetalinger på gennemsnitlig 400—450 mill. kr. pr. måned (heri ikke medregnet statsvirksomhedernes bruttoomsætning), er der en iøjnefaldende og fast sæsonbevægelse i denne størrelse. Man kan fremhæve tre elementer i denne sæsonbevægelse:

Betragtes først de enkelte måneder, vil det ses, at der er klar tendens til, at der i kvartalets midterste måned (maj, august, november og februar) er meget betydelige nettoudbetalinger, mens de to øvrige måneder viser enten nettoindbetalinger eller små nettoudbetalinger. Den eneste undtagelse herfra er april måned, hvor nettoudbetalingerne er ret store. Det samlede udsving er af betydelig størrelse; i 1954—55 var der i juni *nettoindbetalinger* på 108 mill. kr. og i februar *nettoudbetalinger* på 226 mill. kr. — en difference på ca. 335 mill. kr.²⁾.

For det andet er der ligeledes en tydelig sæsonvariation fra kvartal til kvartal, idet der i april og oktober kvartal er større nettoudbetalinger end i juli og januar kvartal. Forskellen mellem april og januar kvartal var ca. 150 mill. kr. i 1954—55³⁾.

Endelig er der en tendens til, at nettoudbetalingerne i finansårets første halvdel

¹⁾ Ved beregningen af obligationssalget og trækket på postgiroen i de enkelte måneder er dog bortset fra nogle ubetydelige regnskabsmæssige korrektioner.

²⁾ Ved beregningen af disse tal er udeladt forskellige ekstraordinære udbetalinger, jfr. tabel 23 nedenfor.